

INGEZONDEN

TANDHEELKUNDIG AVONTUUR?

Geachte Redactie,

Niet zonder bevreemding nam ik kennis van uw redactionele opmerkingen, naar aanleiding van de in de Amsterdamse Gemeenteraad aangenomen motie in zake een eventuele tandheelkundige opleiding aan de Amsterdamse Universiteit.

Waar ik persoonlijk lid ben van de door de Gemeente Amsterdam benoemde Commissie, die onder meer een advies heeft uitgebracht in zake de mogelijkheid van Tandheelkundig Onderwijs en daardoor medeverantwoordelijkheid draagt voor dat advies, zult U mij ten goede houden dat ik enige zaken rechtzet, die naar mijn mening in uw artikel ietwat scheef getrokken worden.

U deelt mede „dat men inging tegen de adviezen van curatoren en de medische faculteit”; ik moge daartegenover opmerken dat waar het de indruk maakt alsof een raadsmeerderheid nu op eigen gezag haar wil deed gelden, zij niet anders deed dan een advies aanvaarden van een door B. & W. benoemde Commissie van deskundigen, bestaande uit drie hoogleraren van de Medische Faculteit en drie tandartsen. Van een afwijzend standpunt van de Medische Faculteit is mij niet alleen niets bekend, mijn inlichtingen luiden integendeel anders en naar mijn beste weten waren het Curatoren en daarna B. & W., die adviseerden tot het niet aanvaarden van bovengenoemd advies op financiële gronden.

Wie nu voorts de redactionele bemerkings leest, kan moeilijk aan de indruk ontkomen, dat men bevreemd is, dat aan de belangen van de Utrechtse en Groningse Universiteit te kort zou worden gedaan wanneer ook in de hoofdstad op enigerlei wijze de tandheelkunde aan de Universiteit zou worden onderwezen. Niet alleen dat deze mening met meer steekhoudende argumenten zou behoren te worden verdedigd, maar men kan er tegenover stellen, dat iedere vorm van opleiding aan de andere Universiteiten de tandheelkunde slechts ten goede zou kunnen komen, ja, dat het onbegrijpelijk is dat, waar in het buitenland ook de kleinste Universiteiten een volledige tandheelkundige opleiding kennen, een stad als Amsterdam in haar medische faculteit nog steeds een volledig hiaat vertoont ten opzichte van de mondheelkunde, ten nadele van de medische opleiding, van de wetenschap en van de patiënten.

Wanneer wij nu vernemen, dat voor artsen eventueel ook in Utrecht en Groningen de mogelijkheid kan worden geschapen tot een specialistische opleiding, dan is dat weliswaar een verheugend geluid — want in de afgelopen halve eeuw hebben ongelukkigerwijze zowel faciliteiten in deze richting als in die van de tandarts tot de medische opleiding te enenmale ontbroken — maar het heeft hoegenaamd niets te maken met de redenen die de bovenbedoelde Commissie tot haar advies hebben geleid.

In de afgelopen decennia is meerdere malen de wenselijkheid onder het oog gezien van een tandheelkundige opleiding, ook aan de Amsterdamse Universiteit en bij de jongste reorganisatie van de tandheelkundige opleiding in 1946, is zij opnieuw ernstig onder de loupe genomen en is men slechts weerhouden door het feit, dat het bouwen of verkrijgen van de nodige kliniek- en laboratoriumruimten onder

de toen heersende omstandigheden volkomen uitgesloten moest worden geacht.

Toen nu voor enige jaren dezelfde vraag aan de orde werd gesteld, was de Commissie van mening dat om dezelfde redenen ook heden een aan alle eisen voldoende opleiding onmogelijk is; toch was men van oordeel dat de Medische Faculteit een Stomatologische afdeling behoorde te hebben, zowel voor de studenten, als voor de patiënten en de wetenschappelijke belangen en dat dit zou kunnen geschieden door voor artsen een gespecialiseerde opleiding mogelijk te maken, een mogelijkheid die tot op heden in Nederland ontbreekt en die zou kunnen leiden tot het verkrijgen van een specialistische opleiding, die voor de vooruitgang van de tandheelkundige wetenschap in Nederland slechts van voordeel zou kunnen zijn.

Dat dit zou kunnen samengaan met arbeid in een te stichten Tandheelkundig Research-Centrum, waarvan de noodzaak voor Nederland reeds zo vaak is bepleit, ligt voor iedere insider, die deze zaken onbevooroordeeld beschouwen kan, voor de hand.

Of die opleiding nu twee of drie jaren zal moeten duren, zal de toekomst moeten leren; vastgesteld kan slechts worden, dat — niet zo lang geleden — een particuliere opleiding in de tandheelkunde, in weinige jaren met het diploma van de Utrechtse Universiteit werd beloond en dat het ongetwijfeld meer afhangt van de efficiency en het tempo van de opleiding, dan van het aantal maanden meer of minder dat daar eventueel aan wordt besteed.

Alle middelen om het verkrijgen van goed opgeleide deskundigen te bevorderen, behoren te worden toegejuicht en zo zeer zeker ook de Amsterdamse plannen.

Op de jaarvergadering van de Fédération Dentaire Internationale in Augustus j.l. in Kopenhagen gehouden, werd de volgende resolutie met algemene stemmen aanvaard:

„Whereas, at the 43rd. Annual Meeting of the F.D.I., in Copenhagen on 14th—20th Aug. 1955 a representative international group of dental and medical experts have discussed dental services in hospitals and,

Whereas, during these discussions the urgent need for dental care of patients in hospitals was strongly emphasized and,

Whereas, the diagnosis of disease frequently requires the participation of dentists with appropriate training be it

Resolved, that all authorities concerned consider favourably the establishment of dental departments in all hospitals.”

Het wil mij voorkomen, dat als dit het geval is voor ieder ziekenhuis, het verlangen dat aan de Universiteit van een wereldstad de mogelijkheid bestaat tot een opleiding in de tandheelkunde, tot de minimumeisen gerekend mag worden!

Dat ten slotte een gering aantal stomatologen het tekort aan tandheelkundige hulp niet zal kunnen opheffen, spreekt wel van zelf, maar even zeker is het, dat de problemen der Sociale Tandheelkunde slechts met de hulp van de wetenschap zijn op te lossen en ongetwijfeld moet ten zeerste worden betreurd, dat daarvoor in Nederland nog steeds volstrekt onvoldoende belangstelling bestaat, ten detrimente niet slechts van de vaderlandse naam, maar ook van de volksgezondheid.

Op velerlei gronden blijkt voortdurend, dat het feit dat bij het gebit een mens behoort, nog al te vaak vergeten wordt en het afwijzend advies van Curatoren en B. & W. van Amsterdam zal daaraan wel niet geheel vreemd zijn.

Vandaar dat ik van mening ben, dat het jammer is dat het Redactionele Commentaar in dit Tijdschrift niet van meer opbouwende aard is geweest.

Dr. Ch. F. L. Nord

Naschrift

Bovenstaande reactie geeft ons aanleiding tot de volgende kanttekeningen.

I. Van coll. Nord's correctie dat de Medische Faculteit te Amsterdam niet bij het afwijzende standpunt van het college van B. en W. was betrokken, nemen wij gaarne nota.

Niettemin zij te onzer rechtvaardiging opgemerkt dat o.a. de N.R.C.-correspondent sprak van een „de Curatoren en de Medische Faculteit overrompelend besluit” en van een „krachtmeting om door middel van stemmingen in de gemeenteraad de inrichting van de universiteit over de hoofden van curatoren en faculteiten heen” te willen voorschrijven. Onze conclusie dat de betreffende actie de steun ook van de faculteit niet genoot lag dus, hoewel niet conform inzenders verklaring, wel voor de hand.

II. Inzender's veronderstelling dat de door hem gewraakte commentaar zou zijn voortgevloeid uit vrees voor benadeling van de belangen van de Groningse en Utrechtse universiteiten, berust niet op de werkelijkheid. In beide steden zijn de docenten ervan overtuigd dat de educatieve en didactische vorming der aanstaande tandartsen gebaat is bij een beperkt aantal studenten en zo zou uit onderwijskundig oogpunt een vermindering veeleer nastrevenswaard zijn dan vergroting van de toeloop tot de capaciteit waarop gebouw en outillage in theorie berekend zijn. Het inrichten van een speciale opleiding van enkele artsen tot mondarts legt een onevenredig beslag op het onderwijsapparaat, dat toch al met gebrek aan voldoende assistentie te kampen heeft. Men acht zulks niettemin een plicht, waarvoor genoemd offer gebracht dient te worden.

III. Onze bedenking tegen het raadsbesluit geldt de op ervaring gegronde verwachting dat het aantal gegadigde artsen in geen verhouding zal blijken te staan tot de consequenties welke de stichting van de betreffende specialistische opleiding met zich brengt. Als men een kostbaar instituut met de benodigde staf van wetenschappelijk personeel in het leven roept dient er uit onderwijs-oogpunt toch voldoende emplot voor te zijn en dit moet in het concrete geval worden betwijfeld.

In het verleden had een bepaalde groep medische studenten en artsen belangstelling voor en belang bij een in de medische praktijk bruikbare kennis van tandziekten en een aldaar toe te passen therapie. Voor dat doel was de oprichting van een universiteitspolikliniek uiterst waardevol. Dit had echter betrekking op de tijd vóór de invoering van het Zf.-besluit toen artsen ten plattelande niet zelden geroepen waren tandextracties te verrichten. In het huidige tijdsgewricht wendt iedere verzekerde zich voor gebitshulp tot de medewerkende tandarts bij wie hij is ingeschreven zodat deze werkzaamheid voor de artsen vrijwel is komen te vervallen.

Gezien tegen deze tot historie geworden achtergrond heeft de uitbreiding van de medische faculteit met een stomatologische afdeling alleen zin voor artsen, die zich dit specialisme eigen willen maken, doch over hun aantal kan men voorshands geen optimistische verwachtingen koesteren.

Maar afgezien daarvan kan men zich afvragen welke bijzondere voordelen de tandheelkundige wetenschap hiervan zou ondervinden. De meesten, zo niet allen, zullen wel de praktijk als doel voor ogen hebben. Wanneer coll. *Nord* het wil laten voorkomen alsof de (stomatologische) wetenschap bij machte zou zijn het vraagstuk van de sociale tandheelkunde in ons land op te lossen (iets waarvoor naar zijn mening tot nu toe onvoldoende belangstelling aanwezig is) dan gaat hij zich, mede ten aanzien van de resultaten van een te stichten tandheelkundig research-centrum, te buiten aan wishful thinking. Ook bij andere gelegenheden wordt het vaak voorgesteld alsof juist Nederland in staat zou zijn het vraagstuk der caries-aetiologie en van de vatbaarheid voor tandbederf nader tot zijn oplossing te brengen zodra het apparaat voor wetenschappelijk spuurwerk maar ter beschikking wordt gesteld. Dit is een critiekloze zelfoverschatting want het is toch niet in ernst vol te houden dat, waar in uiteenlopende delen van de wereld mannen en instellingen van naam met alle beschikbare brains en middelen op dit gebied bij voortdurend werkzaam zijn, ons land nu juist de ontbrekende schakel zou wezen in de wetenschappelijke keten om het gestelde doel te bereiken. Er werd en wordt hier trouwens al verdienstelijk spuurwerk op dit gebied verricht, al is het dan niet op een schaal zoals coll. *Nord* voor ogen zweeft.

Hoe wenselijk het ook moge zijn dat ons land aan dit wetenschappelijk spuurwerk in meerdere mate dan tot nu toe gaat deelnemen, het is – wil men au sérieux genomen worden – weinig aanbevelenswaardig om dat soort illusies eraan te verbinden. Het caries-probleem vertoont geen specifiek geografische kanten, waaromtrent een te creëren Nederlandse research na korte tijd het verlossende woord zou kunnen spreken.

IV. Of het aanbeveling zou verdienen om aan de hoofdstedelijke universiteit een opleiding tot tandarts te verbinden, is in de bestreden commentaar geheel buiten beschouwing gebleven.

Een adhaesie quand même aan elke stichting voor tandheelkundig wetenschappelijk onderwijs kan echter niet tot onze taak worden gerekend. B.